

Elegies

Bernat·Artola·Tomas

I

Lo Cel tremola tot ple d'ales
ara qu'estem en temps d'amors.
Com es dijous, les col·legiales
s'en van al camp a cullir flors.

Ai quin comboi tenen les monges
que amb les xiquetes venen huí!

En sos ulls lluen les taronges
que il·luminen tot lo camí.

Jo estic al camp ple de dolçura
sota l'amor de un lledoner
recoltzat en la soca, dura
com la veu de l'amor primer;

i veig volar les ornetes,
i sent les monges marmolar,
i les cançons de les xiquetes
tenint la corda per saltar.

I tot es clar com una rosa
i jo entristit sols pense amb tu,
i sota l'ombra gloriosa
plora quan no em mira ningú....

II

Com lo sentit que sols sent per ad ell
i disfreçat son sentiment ens porta,
aixís amor ve per la via torta
de lo desig que no sab ser cimbell.

III

Aquell mortal que va plaer cercant
i cull dolor quan sembra delicticia,
creu que lo seny habita en la puericia
pobre innocent que 's fia d'un infant!

IV

Amor que fuig de la carnalitat
tímid i esquerp com infant plé de por
ompli l'atzur amb la sang de son cor
si vol cantar tota la idealitat.

V

Lo meu amor que de amar te temença
ingenuament al dolor se confía.
La cançó alegre que trena na pensa
va traduint lo meu cor elegía.

Cavalleresc, lo meu cor se detura
quan mon camí vol creuar una dona;
la dona passa fragant de dolçura
i lo meu cor de sa fel se 'n adona.

Peró dolor que de amor se governa
trenant son pas amb la dona que passa
fa via humil per la dreuera eterna
que roda el mon sense sortir de casa.

VI

Tot vol plorar i jo vull riure.
Dolor se 'n riu sense pietat;
una elegía vull escriure
per dar-li a mon dol comiat.

Peró el plaer res me comporta
car es amor qui mon dol mou
i la elegía no em conforta:
Si un dolor fuig, ve un dolor nou...

VII

Soc vianant sense via ni festa
car dintre meu cada somni es camí;
somniais esquerps que lleus fugen de mi
i tornen greus per la externa tempesta.

Dintre mon cor lo plany vol afeblir-se
de tan mirar lo seu propi dolor.

Somni subtil aquest plany de l'amor
que de covard no pot ni arrepentir-se!

Jo faig camí de la externa clariana
que per nos ulls il-lumina la deu
d'aquell delit sense força en la veu
qui greu combat lo dolor que s'ufana.

Soc vianant que no espera ventura
al cap de tot son vençut caminar.
Sols vull dolor de indolència i somniar
un altre mon on la joia perdura.

Soc vianant sense festa ni via
car dintre meu la tenebra es fa llum
i aqueixa nit que la joia ressum
amb plany d'amor torna a encendre lo dia.

VIII

Jo soc lo port que los braços allarga
per a encalçar la somniada sirena
i ella fugint sempre en gira la esquena
deixant mon bes plé de fel ben amarga.

Venen a mi negres naus torturades
per les marors de tota desventura;
peró en mon pit troben tanta tortura
que a son dolor es fan mig conhortades.

Si a lo meu pit tenebroses venien
cercant amor que los braços mai tanca,
plena de vent tota la vela blanca
de vòrem trist mes alegres fugien.

Ara soc sol. Cap nau gira les veles
vers lo recer de la meva tristessa.
Ara sols tinc lo ressó de la fressa
que fa la mar plena de cantureles ...

IX

Jo vaig cercant entristit una dona
que 'm faci dolç lo dolor de mon viure
esmaperdut de sols vore somriure
la pobra gent que de res se 'n adona.

Soc freturós de una inútil fretura
i vaig cercant lo meu somni impossible
sens lo desig d'aquell rostre terrible
que duu l'amor disfregat de dolçura.

Jo vaig cercant una dona somniosa
i se ben be que mai he de trobar-la,
i encar cruel sempre vull somniar-la
nua i fragant com lo cor d'una rosa.

Potsar un temps, quan ma pensa ja siga
niu de records, sol plaer de vellessa,
lo somni meu anirà sense fressa
cercant un bes de ma dolça enemiga.

Peró desdeny que fa forta ma pensa
quan tot lo mon passonat llagrimèige,
amb un somris voldrà fer com lo metge
qu'ens fa mes mal quan del mal ens defensa.

X

Oh temps lleuger que passes com qui fuig
de tindre un misserable per company
i per lo Cel remugues lo teu plany
desesperat de sols trobar enuig!

Lluny es lo temps de la ingenuitat,
ara vestim la elegia d'atzur.

Temps era temps que lo Cel era pur
i encar l'amor no ens havia sobtat.

L'ingenu cor era espill de lo Sol
i tot lo mon, puerilment, era meu ;
era menut i era gran com un Deu,
ara soc un bardisser caragol.

Un caragol temoruc i senzill
que fa camí de la pluja d'amor
i va deixant una estela d'espill
per que lo Sol il-lumine son cor.

XI

Un plany vull fer que l'amor m'ha dictat
del riu estant en la mes verda riba
on es fa fosca la paraula viva
de tan mirar la externa crueltat.

Vora l'aigua que corre vers la mort
ardidament, com qui mes goig espera,
joestic vessant la llàgrima primera
d'aquell amor que plora sa dissort.

Ara es record i esperança a l'ensems
lo raig de Sol que fa l'ombra mes blava:
Es un amor que galant em vinclava
lo temps bernell que ara es blau dins lo temps.

XII

Volgué anar per un camí
que anava qui sab a on;
vaig pegar la volta al mon
i vaig arribar a mi.

En mi vaig trobar l'esclat
d'un amor tot plé de llum,
peró seguint la costum
ja mort dins la soletat.

Ara en mon cor sensitiu
per la soletat oprés,
amor il-lumina mes;
peró ja no te caliu.

XIII

Oh cruel Fat que fas mon goig mesquí
i fas qu'en siga dolç mon aspre plor!
Cruel desig, metsina de l'amor
que 'm tornes lo meu cor que fuig de mí!

Fa poc de temps lo meu cor innocent
encar somniava una claror de far
i ara, endenyat, no fa mes que plorar
lo somni aquell que 'm tenia content.

Mon cor eprés no sabia lo llim
que duu en lo cor tota la joventud
i era feliç. Ara vaig llavimut:
Dolor ha fet lo meu sentit mes prim.

XIV

Solen pintar lo deu Amor alegre
i blanc i blau, sense gens de raó:
La llum d'Amor, gonfaró de lo negre,
te la claror mes negra que un tió.

XV

Los meus records dins de mi fan sa via
fins que voran la claror amb los anys;
llavors seran los meus únics companys
i en serà dolça la veu de altre dia.

Ara m'es dols esperar la esperança
que amargament no vol vindre a mon pit.
Ara no vull mes record que l'oblit
de lo passat que vol dur-me recança.

Peró aquell temps que la joia es tenebra
i nostre cap es un cim ple de neu,
voldré gaudir lo consol de la veu
d'aquell record mes esquerp que la llebra.

I com la neu que anyorant la planura
vol fer-se terra quan lo dia mor
i a l'argent de son cos dona un bany d'or
que ompli son cor de joia que poc dura,

aixís mirant la nit que s'endevina
desde lo cim on la claror es perd,
miraré avall i sols voré un dessert
plé de records de flama ponentina....

XVI

Soe mariner de la mar batzegada
on sols lo Fat sol aubrir-se camí;
vaig navegant vers mon propi destí
peró no se com se fa la tornada.

Vaig sense por, ple d'aquella dolçura
que abota foc en la llar de l'amor;
mes l'infinit ha fet niu en mon cor
i ja no tinc ni ardiment ni paura.

Jo que volgué l'infinit per a un dia
i anar despres a dormir vora llar
ara no tinc lo consol de somniar
car es amor l'infinit que volia.

Bernat Artola
Tomàs

Castelló - Maig - MCMXXVIII -

